

Luni, 14 Septembrie, 2026

(†) Înălțarea Sfintei Cruci (Post)

Psalmul 98

⁵ Înălțați-L pe Domnul, Dumnezeuul nostru, și vă închinați așternutului picioarelor Lui, că sfânt este!¹

Psalmul 98

¹ Domnul S'a împărțit: să se mânie popoarele²; El șade pe heru-

¹ Evident, Dumnezeu nu are nevoie de ajutorul omului spre „a Se înălța”. De altfel, expresia „a-L înălța pe Dumnezeu” înseamnă a-I înălța imne de laudă și preamărire; astfel „înălțându-L” pe Dumnezeu, omul își acordă sieși șansa de a se înălța.

² Fer. Augustin observă că trei sunt psalmii care încep cu cuvintele: „Domnul S'a împărțit”: 92, 96 și 98, dar ceea ce urmează imediat e diferit, și nu fără o anumită noimă. În primul caz: Domnul „întru podoabă S'a îmbrăcat”, ceea ce exprimă măreția Sa de creator al întregii lumi; în al doilea: „să se bucure pământul”, ceea ce înseamnă bucuria celor ce cred în El și-I urmează căile; în cazul de față: „să se mânie popoarele” exprimă starea de spirit a celor ce, la sfârșitul veacurilor, își vor vedea necredința și tăgada contrazise de evidența lui Iisus Hristos și a judecății pe care El urmează s'o facă.

vimi: să tremure pământul³.

1 Corinteni 1

¹⁸ Căci cuvântul crucii nebunie este pentru cei ce pier; dar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu.

¹⁹ Că scris este: Pierde-voi înțelepciunea înțelepților și deșteptăciunea celor deștepți o voi ascunde.

²⁰ Unde este înțeleptul? unde este cărturarul? unde este întrebătorul acestui veac? Oare n'a arătat Dumnezeu drept nebună înțelepciunea lumii acesteia?

²¹ Că de vreme ce prin înțelepciune lumea nu L-a cunoscut pe Dumnezeu întru'nțelepciunea lui Dumnezeu, atunci, pe cei ce cred a binevoit Dumnezeu să-i mântuiască prin nebunia propovăduirii.

²² Și'n timp ce Iudeii cer semne și

³ Nu e vorba de un cutremur de pământ, ci de o tremurare a lui, adică de tot ceea ce e pământesc în noi și care nu poate fi vindecat dacă nu tremură. De îndată ce e tulburat și scuturat, își redobândește sănătatea (Fer. Ieronim). Tremurul înainte de vindecare ar fi ca efectele imediate și deseori neplăcute, tulburătoare, ale unui vaccin.

Elinii caută înțelepciune,

²³ noi Îl propovăduim pe Hristos-Cel-Răstignit: pentru Iudei, piatră de poticnire; iar pentru păgâni, nebunie;

²⁴ dar pentru cei chemați, și Iudei și Elini: Hristos Puterea lui Dumnezeu și Înțelepciunea lui Dumnezeu.

Ioan 19

⁶ Când L-au văzut atunci arhierii și slujitorii, au strigat, zicând: „Răstignește-l!, răstignește-l!...”. Zisu-le-a Pilat: „Luați-l voi și răstigniți-l, că eu nici o vină nu găsesc în el”.

⁷ Iudeii i-au răspuns: „Noi lege avem, și după legea noastră trebuie să moară, pentru că s'a făcut pe sine fiu al lui Dumnezeu”.

⁸ Deci, când a auzit Pilat acest cuvânt, mai mult s'a temut.

⁹ Și din nou a intrat în pretoriu și i-a zis lui Iisus: „De unde ești Tu?...”.⁴ Dar Iisus nu i-a răspuns.

¹⁰ Atunci Pilat I-a zis: „Mie nu-mi vorbești? Nu știi că putere am să te eliberez și putere am să te

răstignesc?”

¹¹ Iisus a răspuns: „Asupra Mea n'ai avea nici o putere dacă nu ți-ar fi fost dat de sus. De aceea, cel care M'a dat în mâna ta, mai mare păcat are”.

[...]

¹³ Atunci Pilat, auzind cuvintele acestea, L-a dus pe Iisus afară și a șezut pe scaunul de judecată, în locul numit Pardosit-cu-pietre, iar evreiește Gabbata.

¹⁴ Și era Vinerea Paștilor, ca la al șaselea ceas⁵; și le-a zis Iudeilor: „Iată, împăratul vostru!”

¹⁵ Atunci ei au strigat: „Ia-l!, ia-l!, răstignește-l!...”. Pilat le-a zis: „Pe împăratul vostru să-l răstignesc?” Arhieriei au răspuns: „Nu avem împărat decât pe cezarul...”.

¹⁶ Atunci L-a dat pe mâna lor, ca să fie răstignit. Și L-au luat pe Iisus și L-au dus.

¹⁷ Și ducându-și crucea, a ieșit la locul ce se cheamă Al-Căpățânii, căruia pe evreiește i se zice Golgota,

¹⁸ unde L-au răstignit; și împreună cu El pe alți doi, de-o parte și de

⁴ Întrebarea nu se referă la locul de naștere sau la domiciliul lui Iisus, ci la originea Acestuia. E rândul lui Pilat să întuiască misterul lui Iisus (tema centrală a Evangheliei după Ioan).

⁵ Asupra zilei de Vinerea Paștilor vezi nota de la Mc 15, 42. Cam pe la ceasul al șaselea, adică spre amiază, când din casele Evreilor se îndepărtau toate alimentele fermentate, spre a le face loc azimelor.

alta, iar la mijloc pe Iisus.

¹⁹ Iar Pilat a scris și titlu⁶ și l-a pus pe cruce. Și era scris: **Iisus Nazarineanul, împăratul Iudeilor.**

²⁰ Deci mulți dintre Iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Și era scris în evreiește, latinește și grecește.

[...]

²⁵ Și lângă crucea lui Iisus stăteau mama Sa și sora mamei Sale, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena.

²⁶ Atunci Iisus, văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care-l iubea stând alături, i-a zis mamei Sale: „Femeie⁷, iată, fiul tău!”

²⁷ Apoi i-a zis ucenicului: „Iată, mama ta!” Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine⁸.

²⁸ După aceea, știind Iisus că

⁶ Inscripție pe o placă de lemn, cu numele condamnatului. Evident, placa nu a fost scrisă de însuși Pilat, ci din ordinul lui (ca și biciuirea din versetul 1 al acestui capitol).

⁷ Pentru această adresare vezi nota de la In 2, 4.

⁸ Dispoziție testamentară consemnată de însuși Ioan, cel implicat direct în ea, de unde reiese limpede că Iisus era unicul fiu al Mariei și că aceasta, după moartea Lui, nu mai avea pe nimeni care s'o ocrotească. Dimensiunii filiale i se adăuga cea duhovnicească, prin care Maria, „Eva cea nouă”, devine Maica tuturor credincioșilor.

de-acum toate s'au săvârșit, ca să se plinească Scriptura, a zis: „Mi-e sete”.

[...]

³⁰ Deci, când a luat oțetul, Iisus a zis: „Săvârșitu-s'al...”. Și, plecându-și capul, Și-a dat duhul.

³¹ Apoi Iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe cruce – că era mare ziua acelei sâmbete –, l-au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor⁹ și să-i ridice.

³² Deci au venit ostașii și au zdrobit fluierile celui dintâi și pe ale celui alt, care erau răstigniți împreună cu El.

³³ Dar venind la Iisus, dacă au văzut că de-acum murise, nu l-au zdrobit fluierile,

³⁴ ci unul din ostași cu sulița coasta l-a împuns-o și îndată a ieșit sânge și apă¹⁰.

³⁵ Și cel ce a văzut¹¹ a mărturisit,

⁹ Mijloc prin care era grăbită moartea crucificaților agonici.

¹⁰ Procesul de separare a serului de plasma sangvină era o probă asupra decesului. Dincolo de aspectul fiziologic, Sfinții Părinți atestă dimensiunea spirituală a momentului: apa e simbolul Botezului prin Sfântul Duh, sângele e simbolul Euharistiei. În ritualul liturgic al Bisericii, ambele elemente fac parte din materia euharistică.

¹¹ Evanghelistul Ioan însuși.

și adevărată este mărturia lui; și el știe că spune adevărul, pentru ca și voi să credeți.¹²

Tâlcuire

În Postul Mare se scoate spre închinare cinstita cruce, spre a-i însufleți pe cei care s-au ostenit cu postirea să rabde până la capăt în nevoia pe care și-au luat-o asupra-le. Dar în septembrie de ce se face asta? Din întâmplare? La înțelepciunea proniatoare, Care toate bine le rânduieste, nimic nu este la întâmplare. Iată care e rostul acestei rânduieli bisericești: în septembrie se culeg holdele, cel puțin la noi. Așadar, pentru ca unii dintre creștini să nu zică: „suflete! Ai multe bunătăți, strânse pentru mulți ani: odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te!”, iar alții să nu cadă cu duhul din pricina sărăciei, este înfățișată tuturor crucea, pentru a aminti celor dintâi că reazemul bunăstării nu e avutul, ci purtarea lăuntrică a crucii atunci când cele din afară, prin bunăta-

tea lui Dumnezeu, merg bine; iar celorlalți li se insuflă să-și dobândească întru răbdare sufletele lor, însuflețindu-i prin încredințarea că de pe cruce vor merge de-a dreptul în rai. Ca atare, aceștia să rabde, așteptând să meargă pe drum bătut în împărăția Cerurilor, iar cei dintâi să guste cu frică din desfătările din afară, ca să nu-și îngrădească drumul către cer.¹³

¹² *Sfânta Scriptură* versiune diortosită după *Septuaginta*, redactată și adnotată de Mitropolit Bartolomeu Valeriu Anania

¹³ Sfântul Teofan Zăvorâtul, *Tâlcuiri din Sfânta Scriptură pentru fiecare zi din an*.